

**Қылмыстық жолмен алынған кірістерді
заңдастыруға (жылыстатуға) және
терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-
қимыл жасау мақсатында «Астана»
халықаралық қаржы орталығының қаржы
мониторингі субъектілері үшін ішкі
бақылау қағидаларына қойылатын
талаптар**

Бекітілген күні: 15 Мамыр 2020

Колданысқа енгізілетін күні: 21 Мамыр 2020

Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	3
2-тарау. КЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасы	4
3-тарау. КЖ/ТҚ тәуекелдерін басқару бағдарламасы.....	6
4-тарау. Клиенттерді сәйкестендіру бағдарламасы	9
5-тарау. Клиенттердің операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасы	12
6-тарау. Субъект қызметкерлерін КЖ / ТҚҚ мәселелері бойынша даярлау және оқыту бағдарламасы	15

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар (бұдан әрі – Талаптар) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 28 тамыздағы Заңының 3-бабы 1-тармағының 1), 2) (тауар биржаларын қоспағанда), 3), 4), 5), 11) және 12) тармақшаларында көрсетілген қаржы мониторингі субъектілерін қоспағанда, «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Заңға (бұдан әрі – ҚЖ/ТҚҚ туралы Заң) және Ақшаны жылыстатуға қарсы күрестің қаржылық шараларын әзірлеу тобының ұсынымдарына сәйкес әзірленеді.

Талаптар қол қойған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

2. Егер Талаптарда өзгеше көзделмесе, онда осы Талаптарда қолданылатын ұғымдар ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңда көрсетілген мағыналарында пайдаланылады.

Талаптардың мақсаттары үшін мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) ерекше операция (мәміле) – ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның 4-бабының 4-тармағында көрсетілген негіздер бойынша міндетті зерделенуге жататын операция (мәміле);

2) кірістерді жылыстату және терроризмді қаржыландыру тәуекелдері (бұдан әрі – ҚЖ/ТҚ) – қаржы мониторингі субъектісін (бұдан әрі – Субъект) ҚЖ/ТҚ процестеріне немесе өзге қылмыстық қызметке қасақана немесе қасақана емес тарту мүмкіндігі;

3) ҚЖ/ТҚ тәуекелдерін басқару – Субъектінің ҚЖ/ТҚ тәуекелдерін анықтау, бағалау, оларға мониторинг жасау, сондай-ақ оларды барынша азайту (өнімдерге/қызметтерге, клиенттерге, сондай-ақ клиенттер жасайтын операцияларға қатысты) бойынша қабылдайтын шараларының жиынтығы;

4) шекті операция – ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның 4-бабының 1 және 2-тармақтарына сәйкес қаржы мониторингіне жататын ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен жасалатын, операция;

5) мінсіз іскерлік бедел – кәсібилікті, адалдықты, алынбаған немесе өтелмеген соттылығының бар-жоғын растайтын фактілердің болуы;

6) клиент – ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңға сәйкес Субъектінің қызметтерін алатын жеке немесе заңды тұлға.

3. Субъект қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында (бұдан әрі – ҚЖ/ТҚҚ) ішкі бақылауды:

1) ҚЖ/ТҚҚ туралы заң талаптарының орындалуын қамтамасыз ету;

2) Субъектінің ішкі бақылау жүйесінің ҚЖ/ТҚ тәуекелдерін және қатар жүретін тәуекелдерді (операциялық, беделді жоғалту, шоғырлану) басқару үшін жеткілікті деңгейде ұстап тұру;

3) Субъектіні, оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін ҚЖ/ТҚ процестеріне тартуды болдырмау үшін жүзеге асырады.

4. Субъектілер ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру шеңберінде оның ішінде ҚЖ/ТҚҚ мақсатында Субъектінің ішкі бақылаудың тиімділігін бағалауға аудит жүргізуіне қойылатын талаптар қамтылатын ішкі бақылау қағидаларын әзірлейді.

Ішкі бақылау қағидалары ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның 11-бабында көзделген бағдарламалардан тұрады, Субъект оларды осы талаптарға сәйкес дербес әзірлейді және Субъектінің ішкі құжаты не осындай құжаттардың жиынтығы болып табылады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

2-тарау. ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасы

5. ҚЖ/ТҚҚ бойынша ішкі бақылауды ұйымдастыру мақсатында Субъект ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылау бағдарламасын әзірлейді.

Субъектінің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен тиісті құзыреті бар Субъект органының ішкі бақылау қағидаларының сақталуына мониторингті жүзеге асыру үшін жауапты тұлға (бұдан әрі – Жауапты қызметкер) тағайындалады, сондай-ақ құзыретіне ҚЖ/ТҚҚ мәселелері кіретін қызметкерлері не бөлімшесі (бөлімшелер) (бұдан әрі – ҚЖ/ТҚҚ жөніндегі бөлімше) белгіленеді.

6. Жауапты қызметкерді тағайындау кезінде мынадай талаптар ескеріледі:

1) ҚЖ/ТҚҚ саласында кемінде екі жыл жұмыс өтілінің болуы, ал көрсетілген өтілі болмаған жағдайда – ҚЖ/ТҚҚ мақсатында оқудан өткені туралы сертификатының (куәлігінің) болуы;

2) мінсіз іскерлік беделінің болуы.

7. ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасы мыналарды қамтиды, бірақ шектелмейді:

1) құзыретіне ҚЖ/ТҚҚ мәселелері кіретін жауапты қызметкердің, сондай-ақ қызметкерлердің не бөлімшенің функцияларын, оның ішінде ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру кезінде Субъектінің басқа бөлімшелерімен немесе қызметкерлерімен өзара іс-қимыл тәртібін сипаттау;

2) ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру және қаржы мониторингін жүзеге асыратын және ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңға сәйкес ҚЖ/ТҚҚ бойынша өзге де шараларды қабылдайтын мемлекеттік уәкілетті органға (бұдан әрі – Қаржы мониторингі бойынша уәкілетті орган) хабарламалар беру үшін пайдаланылатын автоматтандырылған ақпараттық жүйелер мен бағдарламалық қамтамасыз ету туралы мәліметтер, оның ішінде оларды әзірлеушілер туралы мәліметтер;

3) ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды іске асыру барысында алынған мәліметтерді тіркеу, сондай-ақ құжаттар мен ақпаратты сақтау рәсімі;

4) Субъект қызметкерлерінің жауапты қызметкерді және Субъект басшылығын өздеріне белгілі болған ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңды бұзу, сондай-ақ Субъект қызметкерлері жол берген ішкі бақылау қағидаларын бұзу фактілері туралы хабардар ету рәсімі;

5) ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылау тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша басқару есептілігін дайындау және Субъект басшылығына ұсыну рәсімі.

8. ҚЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасына сәйкес жауапты қызметкердің және ҚЖ/ТҚҚ жөніндегі бөлімше қызметкерлерінің функцияларына мыналар енгізіледі, бірақ олармен шектелмейді:

1) тиісті құзыретке ие Субъектінің органы әзірлеген және бекіткен ішкі бақылау қағидаларының және (немесе) оларға өзгерістердің (толықтырулардың), сондай-ақ банкте олардың сақталуына мониторингтің болуын қамтамасыз ету;

2) ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңға сәйкес қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға хабарламалар ұсынуды ұйымдастыру және олардың ұсынылуын бақылау;

3) клиенттердің операцияларын күдікті ретінде тану және банктің ішкі құжаттарында көзделген тәртіппен қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға хабарламалар жіберу қажеттілігі туралы шешімдер қабылдау;

4) ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңда және (немесе) клиенттермен жасалған шарттарда көзделген жағдайларда және Субъектінің ішкі құжаттарында көзделген тәртіпте клиенттермен іскерлік

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

қатынастар орнату, жалғастыру не тоқтату туралы, клиенттермен операциялар жүргізуді тоқтата тұру не бас тарту туралы шешімдер қабылдау;

5) КЖ/ТҚҚ туралы Заңда және (немесе) Субъектінің ішкі құжаттарында көзделген жағдайларда және тәртіппен клиенттермен іскерлік қатынастарды орнату, жалғастыру не тоқтату туралы шешім қабылдау үшін тиісті құзыретке ие Субъектінің органына сұрау салу жіберу;

6) Субъектінің ішкі құжаттарымен көзделген тәртіпте ішкі бақылау тәртіптерін бұзушылықтары анықталғаны жөнінде Субъектінің басқару органын және (немесе) атқарушы органын хабардар ету;

7) Субъектінің басқару органына есептер жасау үшін КЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесін жақсарту бойынша ұсынылған шаралар мен ішкі бақылау ережелерін іске асыру нәтижелері туралы ақпаратты тиісті құзыретке ие Субъект органдарымен дайындау және келісу.

9. Жүктелген функцияларды орындау үшін Жауапты қызметкер және КЖ/ТҚҚ жөніндегі бөлімше қызметкерлеріне мынадай өкілеттіктер беріледі, бірақ олармен шектелмейді:

1) өз функцияларын толық көлемде және Субъектінің ішкі құжаттарында көзделген тәртіппен жүзеге асыруға мүмкіндік беретін шекте Субъектінің барлық үй-жайларына, ақпараттық жүйелеріне, телекоммуникация құралдарына, құжаттар мен файлдарға кіруге рұқсат алуды;

2) Субъектінің бөлімшелеріне ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операциялар жүргізуге қатысты нұсқаулар беруді;

3) өз функцияларын жүзеге асыру кезінде алынған ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуді;

4) Субъектінің бөлімшелерінен алынатын құжаттар мен файлдардың сақталуын қамтамасыз етуді жүзеге асыруға құқылы.

10. Осы Талаптардың 8 және 9-тармақтарында көзделген функциялар мен өкілеттіктер толық немесе ішінара жүктелген қызметкерлер болған кезде, осындай қызметкерлердің КЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша қызметін үйлестіруді Жауапты қызметкер жүзеге асырады.

11. Жауапты қызметкердің, КЖ/ТҚҚ бойынша бөлімше қызметкерлерінің, сондай-ақ Талаптардың 8-тармағында көзделген функциялар жүктелген Субъект қызметкерлерінің функциялары ішкі аудиттің функцияларымен, сондай-ақ Субъектінің бизнес-бөлімшелері жүзеге асыратын функциялармен қоса атқарылмайды.

12. Субъект ішкі бақылау мәселелері бойынша процестерді автоматтандыру үшін КЖ/ТҚҚ мақсатында Субъектінің ішкі бақылау қағидаларының талаптарына сәйкес келетін автоматтандырылған ақпараттық жүйелерді пайдаланады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

3-тарау. КЖ/ТҚ тәуекелдерін басқару бағдарламасы

13. КЖ/ТҚ тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыру мақсатында Субъект КЖ/ТҚ Тәуекелдерін басқару бағдарламасын әзірлейді.

14. Субъект кем дегенде тәуекелдердің мынадай ерекше санаттарын: клиенттердің типтері бойынша тәуекелді, елдік (географиялық) тәуекелді, қызметтер (өнім) және (немесе) оны беру тәсілінің тәуекелін ескере отырып, банк қызметтерінің (өнімдерінің) КЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырағыштық дәрежесін бағалауды жыл сайынғы негізде жүзеге асырады.

Субъект қызметтерінің (өнімдерінің) КЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырағыштық дәрежесін бағалау тәуекелдерді анықтауды, клиенттер операцияларын сәйкестендіру рәсімдері мен мониторингін өзгертуді, қызметтер (өнімдер) беру тәртібін өзгертуді, қызметтер (өнімдер) беруден бастартуды қоса, азайтуға бағытталған мүмкін болатын іс-шараларды сипаттаумен қоса жүреді.

15. Мәртебесі және (немесе) қызметі КЖ/ТҚ тәуекелін арттыратын клиенттердің типтеріне мыналар енгізіледі, бірақ олармен шектелмейді:

- 1) жария лауазымды тұлғалар, олардың отбасы мүшелері және олардың жақын туыстары;
- 2) шетелдік қаржы ұйымдары;
- 3) қызметі қолма-қол ақшаның қарқынды айналымымен байланысты тұлғалар;
- 4) қорлардың, діни бірлестіктердің ұйымдық-құқықтық нысанындағы коммерциялық емес ұйымдар;
- 5) Талаптардың 17-тармағында көрсетілген шет мемлекеттерде орналасқан (тіркелген) тұлғалар, сондай-ақ Қазақстан Республикасында орналасқан филиалдар мен осындай тұлғалардың өкілдіктері;
- 6) клиенттің номиналды акционерлері немесе ұсынушыға арналған акциялары бар;
- 7) алынған деректердің дұрыстығына күмәндануға негіздер бар клиент;
- 8) клиент КЖ/ТҚ туралы Заңда көзделген клиентті тиісінше тексеру рәсімдерінен жалтаруға бағытталған іс-әрекеттер жасайды.
- 9) клиент туралы ақшаны жылыстату және (немесе) терроризмді қаржыландыру бойынша әлеуетті қызметке байланысты теріс ақпарат бар.

16. Мәртебесі және (немесе) қызметі КЖ/ТҚ тәуекелін төмендететін клиенттер типтері енгізіледі, бірақ шектелмейді:

- 1) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары, сондай-ақ мемлекеттік кәсіпорындар;
- 2) қаржы мониторингі субъектілері КЖ/ТҚ туралы заңнаманың талаптарын тиімді орындайды және оларға қатысты КЖ/ТҚ заңнамасының сақталуын бақылау жүзеге асырылады;
- 3) акциялары Қазақстан Республикасының қор биржасының және (немесе) шет мемлекеттің қор биржасының ресми тізіміне енгізілген ұйымдар;

17. Субъект осы тармақта көрсетілген шет мемлекеттерде қызметті жүргізуге, осындай шет мемлекеттер клиенттеріне қызметтерді (өнімдерді) көрсетумен, осындай шет мемлекеттердің қатысуымен ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен операцияларды жүзеге асырумен байланысты елдік (географиялық) тәуекелді басқаруды жүзеге асырады.

Олармен жасалатын операциялар КЖ/ТҚ тәуекелін жоғарылататын шет мемлекеттер:

- 1) КЖ/ТҚ туралы Заңға сәйкес Қаржы мониторингі бойынша уәкілетті орган жасайтын Ақшаны жылыстатуға қарсы күрестің қаржылық шараларын әзірлеу тобының (ФАТФ) ұсынымдарын орындамайтын не жеткілікті орындамайтын мемлекеттердің (аумақтардың) тізбесіне енгізілген шет мемлекеттер (аумақтар);

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

2) Біріккен Ұлттар Ұйымы (бұдан әрі – БҰҰ) Қауіпсіздік Кеңесінің қарарларымен қабылданған оларға қатысты халықаралық санкциялар (эмбарго) қолданылатын шет мемлекеттер (аумақтар);

3) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының мақсаттары үшін Офшорлық аймақтардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің міндетін атқарушының 2010 жылғы 10 ақпандағы № 52 бұйрығымен бекітілген Офшорлық аймақтар тізбесіне енгізілген шет мемлекеттер (аумақтар);

4) Субъект басқа факторлардың (сыбайлас жемқорлық, есірткілердің заңсыз өндірілуі, айналымы және (немесе) транзит деңгейі туралы мәліметтер, халықаралық терроризмді қолдау туралы мәліметтер) негізінде КЖ/ТҚ жоғары тәуекелін көрсетуші ретінде анықтаған шет мемлекеттер (аумақтар) болып табылады.

БҰҰ-ның және халықаралық ұйымдардың деректері бойынша мұндай мемлекеттердің (аумақтардың) тізбесіне сілтемелер қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органның ресми интернет-ресурсында орналастырылады.

18. Субъектінің КЖ/ТҚ жоғары тәуекеліне ұшырағыш қызметтері (өнімдері, операциялары), сондай-ақ оларды ұсыну тәсілдері мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- 1) клиенттерге қашықтан қызмет көрсетуді;
- 2) халықаралық нарықтарда дербес брокерлік қызмет көрсетуді;
- 3) активтерді сенімгерлік басқаруды;
- 4) өнім жеке клиенттерге банктік қызметтерді ұсынады;
- 5) өнімнің немесе операцияның анонимділікке ұшырауы;
- 6) жағдай іскерлік қатынастармен және/немесе белгілі бір кепілдіктерсіз, мысалы, электрондық қолдарсыз жеке өзі жүзеге асырмаған мәмілелермен байланысты;
- 7) төлемдер Субъектіге белгісіз үшінші тұлғалардан түсетін болады;
- 8) жаңа және қолданыстағы өнімдер үшін жаңа немесе дамушы технологияларды жеткізу мен пайдаланудың жаңа тетіктерін қоса алғанда, бизнесті жүргізудің жаңа өнімдері мен жаңа әдістері іске қосылған;

9) қызмет номиналды директорларды, номиналды акционерлерді, яғни оларға жүктелген функцияларды номиналды орындайтын тұлғаларды немесе инкорпорация орнынан немесе компанияны тиімді басқару орнынан немесе Қазақстаннан өзгеше елдерде компаниялар құруды көздейді;

10) қызмет контрагенттермен немесе клиенттермен құжатталмаған немесе ауызша келісімдерді көздейді, яғни қызметті жүргізу қандай да бір құжаттармен расталмайды және оны көрсету фактісі ауызша коммуникация шеңберінде ғана белгілі.

19. Субъект қызметтерінің (өнімдерінің) КЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырағыштық дәрежесін Талаптардың 15, 16, 17 және 18-тармақтарына сәйкес бағалау кезінде Субъект тәуекелдің жиынтық дәрежесіне ықпал ететін қосымша мәліметтерді есепке алады, бірақ олармен шектелмейді:

1) Қаржы мониторингі бойынша уәкілетті органға клиенттердің күдікті операциялары туралы Субъект жіберген хабарламалардың саны;

2) Субъект Қаржы мониторингі бойынша уәкілетті органға жіберген клиенттердің шекті операциялары туралы хабарламалардың саны;

20. КЖ/ТҚ тәуекелдерін басқару бағдарламасын іске асыру шеңберінде Субъект талаптардың 15, 16, 17 және 18-тармақтарында көрсетілген тәуекелдердің санаттары мен

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

факторларын, сондай-ақ Субъект белгілейтін тәуекелдердің өзге де санаттары мен факторларын ескере отырып, клиенттерді жіктеу жөнінде шаралар қолданады.

Клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін Субъектіде бар мәліметтер мен ақпаратқа жүргізілген талдау нәтижелері бойынша Субъект белгілейді және тәуекел деңгейін айқындаудың кемінде екі деңгейден тұратын тәуекел деңгейін анықтау шәкілі бойынша бағаланады.

Талаптардың 15, 16, 17 және 18-тармақтарында көрсетілген тәуекелдер санаттары мен факторларын пайдаланумен тәуекелді бағалау клиенттерге (клиенттер топтарына) қатысты операциялар мониторингі (іскерлік қатынастар) нәтижелері негізінде жүргізіледі.

Субъект клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін қайта қарауды клиент (клиенттер тобы) және операциялардың (іскерлік қатынастар) мониторингі нәтижелері туралы мәліметтердің жаңартылуына қарай жүзеге асырады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

4-тарау. Клиенттерді сәйкестендіру бағдарламасы

21. ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның клиентті тиісінше тексеру бойынша талаптарын іске асыру мақсатында Субъект клиенттерді (олардың өкілдерін) және бенефициарлық меншік иелерін сәйкестендіру бағдарламасын әзірлейді.

Клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру Субъектінің клиент (оның өкілі), клиенттің бенефициарлық меншік иесі туралы мәліметтерді тіркеу, іскерлік қатынастардың болжамды мақсатын белгілеу және тіркеу, сондай-ақ клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңда көзделген өзге де мәліметтерді алу және тіркеу бойынша іс-шараларды жүргізу болып табылады.

Клиенттің тәуекел деңгейіне байланысты Субъект жүргізетін іс-шаралар деңгейі ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабы 7-тармағына сәйкес клиенттерді тиісінше тексерудің жеңілдетілген не күшейтілген шараларын қолданудан көрінеді.

22. Клиентті, оның өкілін және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру бағдарламасы мыналарды:

1) іскерлік қатынастарды белгілеуді және (немесе) операция жүргізуді, сондай-ақ іскерлік қатынастарды тоқтатуға арналған рәсімді және орнату рәсімін және бас тарту негіздерін қоса алғанда, қызмет көрсетуге клиенттер қабылдау рәсімін;

2) клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру рәсімін, оның ішінде клиентті тиісінше тексерудің жеңілдетілген және күшейтілген шараларын қолдану рәсімдерінің ерекшеліктерін;

3) шетелдік қаржы ұйымдарымен корреспонденттік қатынастар орнату кезінде сәйкестендіруді жүргізу ерекшеліктерін;

4) Субъектінің қызмет көрсетілетін немесе қызмет көрсетуге қабылдайтын жеке тұлғалардың арасында жария лауазымды тұлғаларды анықтауға бағытталған шараларының сипаттамасын;

5) клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның 12-бабына сәйкес алынған терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде болуына тексеру рәсімін;

6) іскерлік қатынастарды қашықтықтан орнату кезінде (клиенттің немесе оның өкілінің жеке қатысуынсыз) сәйкестендіру ерекшеліктерін;

7) басқа қаржы ұйымдарынан мәліметтер алу арқылы клиенттерді сәйкестендіру ерекшеліктерін;

8) клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру мақсатында қосымша ақпарат көздерінің, оның ішінде мемлекеттік органдар ұсынатын ақпараттың сипаттамасын;

9) клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы мәліметтердің шынайы болуын тексеру рәсімін;

10) клиенттің досье жүргізу, мәліметтерді жаңарту мерзімділігін көрсете отырып, досьедегі мәліметтерді жаңартуды, нысанына, мазмұнына және тәртібіне қойылатын талаптарды;

11) Субъект қызметкерлерінің сәйкестендіруді жүргізу кезінде алынған ақпаратқа қол жетімділігін қамтамасыз ету рәсімін;

12) клиенттің тәуекел деңгейін бағалау рәсімін, осындай тәуекелді бағалау негізін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

23. КЖ/ТҚҚ туралы Заңның 6-бабының талаптарын ескере отырып, Субъект клиентке (оның өкіліне) және бенефициарлық меншік иесіне іскерлік қатынастар орнатқанға дейін сәйкестендіру жүргізеді.

24. КЖ/ТҚҚ туралы Заңның 7-бабы 1-тармағының талаптарын ескере отырып, Субъект клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру қажеттігіне қарай клиенттің тәуекел деңгейін ескере отырып, жасалатын операцияларды қаржыландырудың көзі туралы мәліметтерді алуды және тіркеуді қоса алғанда, іскерлік қатынастарға және операцияларды зерделеуге тексеру жүргізеді, сондай-ақ клиент туралы алынған мәліметтердің шынайы болуына мына жағдайларда:

- 1) клиент шекті операция (мәміле) жасағанда;
- 2) клиент күдікті операция (мәміле) жасағанда (әрекет жасау);
- 3) клиент ерекше операция (мәміле) жасағанда;

4) клиент типологияларға, схемаларға және қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға сәйкес келетін сипаттамасы бар операция (мәміле) жасағанда тексеру жүргізеді.

Клиент орнатылған іскерлік қатынастар шеңберінде операция (мәміле) жасаған кезде осы тармақтың бірінші бөлігінің 2), 3) және 4) тармақшаларында көзделген, сондай-ақ бұрын алынғандарын жаңарту не клиент тәуекелінің деңгейіне және талаптарға сәйкес қосымша мәліметтер алу жағдайларын қоспағанда, егер ол мұндай іскерлік қатынастар орнату кезінде жүргізілсе, клиентке (оның өкіліне) және бенефициарлық меншік иесіне сәйкестендіру жүргізілмейді.

Клиент туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеру тиісті құжаттардың тұпнұсқаларының деректерімен салыстыру арқылы немесе нотариалды куәландырылған көшірмелерімен не қолжетімді көздерден алынған деректермен салыстыру арқылы, мәліметтерді тексеру клиенттің (оның өкілін) жеке басын анықтауға және куәландыруға, мекенжайына шығуды қоса алғанда, мүмкіндік беретін басқа тәсілдермен жүзеге асырылады.

Қолжетімді көздерден алынған деректерді растайтын құжаттардың көшірмелерімен салыстыру жолымен мәліметтердің дұрыстығына тексеру жүргізген кезде оның ішінде ақпарат, қолжетімді көздердің мәліметтерінен тұратын деректер базасынан үзінді-көшірмелер болып табылады.

25. Клиентті (оның өкілін) сәйкестендіру шеңберінде Талаптардың 23 және 24-тармақтарына сәйкес алынған мәліметтер құжатпен тіркеледі және Субъект клиенттің досьесіне енгізеді, ол клиентпен іскерлік қатынастардың бүкіл кезеңі ішінде және клиентпен іскерлік қатынастар тоқтатылған күннен бастап кем дегенде бес жыл Субъекте сақталады.

Субъект КЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабы 6-тармағының 1) тармақшасын қолданған кезде Субъект клиент туралы қаржы мониторингінің басқа субъектілерінен клиенттің досьесіне енгізу (қосу) үшін, сондай-ақ растайтын құжаттардың көшірмелерін сұрату бойынша кідіріссіз алады, оларға оның ішінде ақпарат, ақпараттық жүйеден немесе Субъект клиентті тиісінше тексеру шараларына сүйенетін басқа қаржы мониторингі субъектілерінің деректер базасынан үзінді-көшірмелер жатады.

Субъект ішкі құжаттарды сақтау және жүргізу жөніндегі барлық қажетті шараларды қабылдауға және клиенттердің толық досьесін жүргізуге тиіс.

26. Клиентті сәйкестендіру (бенефициарлық меншік иесін анықтау) процесінде Субъект Тізбеде осындай клиенттің (бенефициарлық меншік иесінің) болуына тексеру жүргізеді.

Клиенттің (бенефициарлық меншік иесінің) Тізбеде болуын тексеру (Тізбеге енгізу) клиенттің тәуекел деңгейіне байланысты емес және Тізбеге (Тізбенің жаңартылуына) өзгерістер енгізілуіне қарай жүзеге асырылады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

Субъект клиентті сәйкестендіру (бенефициарлық меншік иесін анықтау) процесінде осындай клиенттің (бенефициарлық меншік иесінің) жария лауазымды тұлғаға қатыстылығын тексеру жүргізеді.

27. Жаңарту клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы қосымша мәліметтердің мерзімділігін және (немесе) алу қажеттігін клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін және (немесе) клиент пайдаланатын Субъект қызметтерінің (өнімдерінің) ҚЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін ескере отырып белгілейді.

Тәуекел деңгейі жоғары клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы мәліметтерді жаңарту жылына кемінде бір рет жүзеге асырылады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

5-тарау. Клиенттердің операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасы

28. ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңның клиентті тиісінше тексеру бойынша, сондай-ақ қаржы мониторингіне жататын операциялар туралы хабарламаларды анықтау және қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға жіберу жөніндегі талаптарды іске асыру мақсатында Субъект клиенттер операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасын әзірлейді.

29. Клиенттер операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасы мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

1) Субъектінің дербес әзірлеген қаржы мониторингіне жататын операциялары белгілерінің тізбесін;

2) ҚЖ/ТҚҚ туралы Заңға сәйкес қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті орган бекіткен қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастырудың (жылыстатудың) және терроризмді қаржыландырудың тиісті типологияларына, схемаларына және тәсілдеріне сәйкес келетін сипаттамасы бар клиент операциясын анықтау рәсімін;

3) Субъект бөлімшелері (қызметкерлері) арасында Талаптарда көзделген жағдайларда клиент (оның өкілі) пен бенефициарлық меншік иесі туралы бұрын алынған қосымша мәліметтерді жаңарту және (немесе) оларды алу бойынша міндеттерді бөлуді;

4) Субъектінің бөлімшелері (қызметкерлері) арасында, қаржы мониторингіне жататын операциялар туралы мәліметтерді анықтау және бөлімшелер (қызметкерлер) арасында бір-біріне беру бойынша міндеттерді бөлуді;

5) Субъект бөлімшелерінің қаржы мониторингіне жататын операцияларды анықтауы кезінде өзара әрекет жасау механизмін сипаттауды;

6) Жауапты қызметкерінің клиент операциясының деңгейі туралы шешім қабылдау рәсімін, негіздемесін және мерзімін;

7) бөлімшелердің (қызметкерлердің) клиент операциясын жүргізуден бас тарту туралы (клиенттің, бенефициарлық меншік иесінің Тізбеде тұруына байланысты бас тартуды қоспағанда), сондай-ақ клиентпен іскерлік қатынастарды тоқтату туралы шешім қабылдауы бойынша өзара әрекет ету рәсімін;

8) Субъект бөлімшелерінің (қызметкерлерінің) Тізбеде тұрған клиенттер мен бенефициарлық меншік иелерін анықтау бойынша, сондай-ақ осындай клиенттердің ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен операцияларын дереу тоқтату бойынша іс-қимыл жасау рәсімін;

9) ерекше операцияларды зерделеу нәтижелері туралы мәліметтерді, сондай-ақ қаржы мониторингіне жататын операциялар туралы мәліметтерді тіркеу (оның ішінде тіркеу тәсілдері) және сақтау рәсімін;

10) қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға қаржы мониторингіне жататын операциялар туралы хабарламаларды ұсыну рәсімін;

11) Жауапты қызметкердің және (немесе) Субъектінің бірінші басшысының қаржы мониторингіне жататын операциялардың анықталғаны туралы Субъект басшылығын хабардар ету (қажеттілігіне қарай) рәсімін;

12) клиент ерекше және (немесе) күдікті операцияларды немесе қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру типологияларына, схемаларына және тәсілдеріне сәйкес сипаттамалары бар операцияларды жүйелі және (немесе) айтарлықтай көлемде жүзеге асырған жағдайда, клиент пен оның операциясына қатысты Субъект қабылдайтын шараларды сипаттау және қабылдау рәсімін;

13) тәуекел деңгейі жоғары клиенттердің операцияларына мониторинг жүргізу және зерделеу рәсімін;

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

«Қаржы мониторингі субъектілерінің қаржы мониторингіне жататын операциялар туралы мәліметтер мен ақпарат беру қағидаларын және күдікті операцияны айқындау белгілерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы № 1484 қаулысына сәйкес Күдікті операцияны айқындау белгілерінің мақсаты үшін Субъект ішкі бақылау қағидаларында Субъект қызметінің ауқымын және негізгі бағыттарын, оның клиенттері қызметінің ауқымын және негізгі бағыттарын клиенттермен және олардың операцияларымен байланысты тәуекелдер деңгейін ескере отырып бағалау санатын (жүйелілік, реттілік, елеулілік, маңыздылық, шамадан тыс алаңдаушылық, негізсіз асығыстық, аз уақыт кезеңі, үлкен көлем, адамдар тобы) дербес айқындайды.

30. Клиенттердің операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасы шеңберінде Субъект барлық шекті, ерекше, күдікті операциялардың және қылмыстық кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру типологияларына, схемаларына және тәсілдеріне сәйкес келетін сипаттамасы бар операциялардың мақсатын және негіздерін белгілеуге бағытталған іс-шаралар жүргізеді.

Клиенттердің операциялары мониторингінің және зерделеудің нәтижелері Субъект қызметтерінің (өнімдерінің) КЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін жыл сайын бағалау, сондай-ақ клиенттер тәуекелдерінің деңгейін қайта қарау үшін пайдаланылады.

Клиенттер операциялары мониторингінің және зерделеудің бағдарламасын іске асыру шеңберінде алынған мәліметтер клиенттің досьесіне енгізіледі және (немесе) Субъектіде клиентпен іскерлік қатынастардың барлық кезеңі ішінде және операция жасалғаннан кейін кем дегенде алты жыл бойы сақталады.

31. Клиент операцияларын зерделеу жиілігін Субъект клиент (клиенттер тобы) тәуекелінің деңгейін және (немесе) клиент пайдаланатын қызметтерінің (өнімдерінің) КЖ/ТҚ тәуекелдеріне ұшырағыштық дәрежесін, клиенттің қаржы мониторингіне жататын операциялар (операция) жасауын (жасау әрекетін) ескере отырып, сондай-ақ қылмыстық кірістерді заңдастырудың (жылыстатудың) және терроризмді қаржыландырудың Субъектіде бар типологияларын, схемаларын және тәсілдерін ескере отырып айқындайды.

Клиентке тәуекелдің жоғары деңгейі берілген жағдайда, сондай-ақ клиент күдікті операция жасаған жағдайда Субъект клиенттің белгілі бір уақыт кезеңінде жүргізетін (жүргізген) операцияларының барлығын зерделейді.

32. Шекті операция біліктілігінің заңдылығы бөлігінде күмән туындаған кезде, сондай-ақ әдеттегіден тыс күдікті операцияны немесе қылмыстық кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландырудың типологияларына, схемаларына және тәсілдеріне сәйкес келетін сипаттамасы бар операцияларды анықтаған кезде көрсетілген операцияны анықтаған қызметкері осындай операция туралы Субъектінің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен, нысанда және мерзімде жауапты қызметкерге (КЖ/ТҚҚ бойынша бөлімшеге) хабарлама жібереді.

КЖ/ТҚҚ бойынша бөлімшеге жіберілетін қаржы мониторингіне жататын операциялар бойынша хабарлама мынадай мәліметтерді қамтиды:

- 1) операция түрін;
- 2) операцияның мазмұнын;
- 3) операцияның күнін, сомасын және валютасын;
- 4) операцияға қатысатын (қатысатын) тұлға (тұлғалар) туралы мәліметтер (төлеуші, алушы, төлеушінің банкі, алушының банкі), егер қолданылса;
- 5) қаржы мониторингіне жататын операция ретінде операцияны саралау кезінде туындаған қиындықтар немесе операция КЖ/ТҚ мақсатында жүзеге асырылады деп күдік туындайтын операция ретінде жіктелетін себептер;

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

6) операция туралы хабарлама жасаған қызметкер туралы мәліметтер, оның қолы (өз қолымен немесе электрондық немесе Субъект белгілеген оның аналогы);

7) операция туралы хабарламаның жасалған күні мен уақыты;

8) КЖ/ТҚҚ бойынша Бөлімше қызметкерінің хабарламаны алған күні операция туралы және оның қолы (өз қолымен, электрондық немесе Субъект белгілеген оның аналогы));

9) операция туралы хабарламаға қатысты КЖ/ТҚҚ бойынша бөлімше қызметкерінің не жауапты қызметкердің шешімі туралы жазба, шешім қабылдаған күн көрсетіледі және оның қолы (өз қолымен жазылған, электронды немесе оның аналогы). КЖ/ТҚҚ бойынша бөлімше қызметкері не жауапты қызметкер қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға операция туралы мәліметтерді жібермеу туралы шешім қабылдаған жағдайда, хабарламаға қабылдаған шешімнің дәлелді негіздемесі қосылады;

10) егер ішкі бақылау қағидаларына сәйкес қаржы мониторинг бойынша уәкілетті органға мәліметтер жіберу (жібермеу) туралы түпкілікті шешім қабылдау оның құзыретіне жатқызылған болса, операция туралы хабарламаға қатысты лауазымды тұлғаның шешімі туралы жазба, оның қолы (өз қолымен жазылған, электронды немесе оның Субъект белгілеген аналогы).

Бір хабарламада бірнеше операциялар туралы ақпараттың болуына рұқсат етіледі.

32-тармақта көрсетілген операциялар туралы хабарламалар, сондай-ақ оларды зерделеу нәтижелері операция жасалғаннан кейін кемінде алты жыл сақталады.

Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында «Астана» халықаралық қаржы орталығының қаржы мониторингі субъектілері үшін ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптар

6-тарау. Субъект қызметкерлерін КЖ / ТҚҚ мәселелері бойынша даярлау және оқыту бағдарламасы

33. Субъект қызметкерлерін КЖ/ТҚҚ саласындағы заңнаманың, сондай-ақ КЖ/ТҚҚ саласындағы ішкі бақылау қағидаларының және Субъектінің өзге де ішкі құжаттарының талаптарын орындау үшін қажетті білім алуы және дағдыларды қалыптастыруы мәселелері бойынша даярлау және оқыту бағдарламасының (бұдан әрі – Оқыту бағдарламасы) мақсаты болып табылады.

34. Оқыту бағдарламасына:

1) оқытудың тақырыптарын, өткізудің әдістерін, мерзімдерін және оқытуды өткізуге жауапты бөлімшені қамтитын қызметкерлерді оқыту рәсімі;

2) қызметкерлері оқытудан өтетін банк бөлімшелерінің тізбесі;

3) оқыту нәтижелерін сақтау рәсімі мен нысандары;

4) қызметкерлердің КЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша білімдерін тексеру рәсімі мен нысандары енгізіледі.

35. КЖ/ТҚҚ туралы Заңға сәйкес Субъект қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті орган бекіткен талаптарды ескере отырып, оқытуды өткізудің нысандары мен мерзімділігін белгілейді.